

וּמְסֹאֵךְ! כְּלוּמָר: פִּנּוּ דֶרֶךְ לְהוֹלְכֵי-אֲרֵבַע קוּיִם מִחַ שְׁנֵי אֲמָר, אִם הֵם כְּבִנְיָאֵדָם אֲנִי חָ...
 וּמִסְתַּמָּא נֹסֵחַ בְּקִרְוֵב לְרֵאוֹת בְּרֻחֵב הַדִּישׁ גַּם סִפְפָלִים פֶּה וְשֵׁם לְאֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ, כִּדִּי יִנְהוּוּ חֲבֵרִיתִי כְּמוֹ שֵׁם בְּאִירוּפָה וְעוֹד חַיִּית שׁוֹנֵת, כִּי סו"ס אִין אֲדָם אֵלֶּא בִּשְׂר...

וְאֶחָדוֹן אֶהְרֹן הַכֵּיֵץ — הַדֶּרֶךְ הַצַּעִיר לְהוֹדֵא אִסִּיר-מִדְּרָה נִצְחָת בְּעַד הַרְחֹב הַזֶּה, לֹא יִכְתְּנוּ עוֹד אֶת רִגְלֵיהֶם בְּלִילֹת רֵאשִׁי-יֵשׁ אֶל הַרְשֵׁת שְׁנֵלֶר אוֹ בַּחֲנוּי הַסַּלֵּעַ אֲשֶׁר צְנִי שְׂכֹנֵת הַבּוֹכְרִים, וְכֵאֵן יִלְכוּ לְכַטַּח יָכֵם לְבַלִּי מִפְרִיעַ וְרִגְלֵם לֹא תִגַּף, וְגַם לֹא כֵן אֶלֶּי לְמִקְלַחַת קַחָה לְרֵאשֵׁם מֵאֶתֶת יְהוּזִטְרֵאוֹת כְּמוֹ לְמִשְׁלֵי בְּאֶבְרֵי-יִשְׂרָאֵל...
 עֲבָרָה אֵינְתָה לִּי כִּי אֶת הַרְחֹב הַחֲדָשׁ עֲשִׂי שְׁמִי כְּמוֹכֵן הַצַּעִירִים בְּרֵגְלֵי הַיָּדֵה, וּבִיּוֹם הַזֶּה הַפְתִּיחָה הַרְשֵׁמִית...

הַיְיָ שׁוֹכְנֵנוּ לְשִׁמְעַ בְּעֲרֵבִית תְּרַגְמִים מוֹצֵלְחִים ע"י חֲבֵרִיד, וְיִרְשֵׁם עִי"ק מִלְּפָנֵי שְׁשִׁים יָמֵת שֶׁשְׂפִילֵי דִירֹשְׁלָם נִחְרִין לִי תוֹ בִּשְׁעַת-מִשְׁשָׁה: יִרְוֶשְׁלָם זוֹ אֶהְמָה לְמַחַ הַיָּתֶה דוּמָה? — לְאֹד-יָיִם שׁוֹשׁ בּוֹ אֵיִים אֵיִים בְּצוֹרֵת שְׂמֵרִים מוֹבְצֵבִים מִכֵּל עֵבֶר יָיִם וְצִלְבִים, וּבִיּוֹן אִי לֹאִי יוֹת מִלֵּאִים סִלְעִים, גְּלִי בִימֹת הַקִּיץ, וַיִּם גְּדוֹל וְיִמֵּי-שׁוֹפְכִין שֶׁל בַּעֲלֵי-יָמֵת הַחֲרִיבִים הַזֵּהִים אֵינִי

מֵלֵא... הֵן זֹכֵר בּוֹדָאִי מֵעֲלָתוֹ אֶת "הָאִי הַרוֹסִי" בְּעִירָטוֹ שֶׁהָיָה מוֹקֵף הוֹמָה מִסְבִּיב, סְגוּר וּמְסוּגָר לְזֹרִים כִּידִיחֹו בִּשְׁעַתָּהּ וְעוֹד לֹא שִׁכְחָנוּ אֶת הַטְּבֵלָא הַשְּׁחִחָהּ הַכְּתוּבָה בְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל נִיקוֹלָאִי עַל אִסוּר הַכְּנִיסָה לִיְהוּ-דִים לְתוֹךְ הַתְּחֹום הַרוֹסִי בִּשְׁבַת גַּם פֶּה בִּירוּשָׁלַם... הַחֲמוּתִיסִין שֶׁסְּגָרָה לְפָנֵים אֶת הַרְבֵּעַ הָאֲדוּמִינִי וּבִיחֻד הַ"מְבַצֵּר" שֶׁלָנוּ, שְׁאִי-אֲפִשֵׁר הָיָה לְכַבְּשׁוֹ לְמִרְוֹת מֵאֲדֵה-הַשְּׁעָרִים הַשְּׁבוּרִים וְהַפְתוּחִים שֶׁלָנוּ... וְהַגָּה בְּאֵה הַבְּלָדִיָה וּפְרִצָה גְּדוּר-ד"ל וְהַכִּיאוּהָ אֶחָדוֹת בֵּין הָאוֹמֹת הַשׁוֹנֹת בְּעִירָנוּ.

וּבְרֵאוֹתֵי בִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַזֶּה אֶת כֵּל יִרְוֶשָׁלַם שְׂבָאָה לְהוֹשֵׁתָהּ בְּשִׂמְחָת-מִצְוֵה שֶׁל הַרְחֹב, עַל פְּרִשְׁת-דְּרִכִּים, וְאֶפִּילוֹ אֶת ר' חַיִּים יְשׁוּבָה לְהַכְנִים לְתוֹךְ מִכְּוֹנֵת-הַצֵּלֶם שֶׁל בְּדִרְבָּה, וְהוֹפִיעָה לְפָנֵינוּ הַמִּיַּעֲבָה הַיִּפֶּק בְּשִׁלְשׁ הַשְּׂפִיֹת שֶׁלָנוּ, לְמוֹל הַשְּׁעַר הַמִּ-קוֹשֵׁט וְהַנְּהַרְרִי, וְכִרְתִּי אֶת הַפְתָּגִם שֶׁאֲמָרוּ כִּי פִיטֵר הַגְּדוֹל פִּתַּח בְּרוּסִיָה חֲלוֹן לְאִירֹפָה וְרֵאנִיב כִּי פִתַּח לָנוּ שְׁעַר שֶׁלֶם לְאִירֹפָה ע"י הַרְשֵׁת הַמִּקְשָׁד אֶתְנוּ אֶל הַתְּחַטָּה... וְאֲפִשֵׁר, שִׁיבּוֹא זְמַן אֲצַלְנוּ שִׁיּוֹכְלוּ לְכַתֵּב עַל הַשְּׁעַר: פִּתַּחוּ לִי שְׁעָרֵי צֶדֶק...

וְכֵאֵן רַק אִירֹפָה נִפְתַּחָה לְפָנֵינוּ, אֵלֶּא שׁוֹכְנֵנוּ גַם לְחַתִּיכַת אֲמִרִיקָה בְּתוֹכְכִי יִרְוֶשְׁלָם עִי"ק. יֵשׁ לָנוּ "פִּיפֵט אוֹוִינִי" כְּמוֹ בְּנִיר יוֹרֵק מִמֶּשׁ (סִינֵג ג'וֹרֵג') — פִּיפֵט אוֹוִינִי: זֶה שְׂמֹו וְזֶה זְכָרוֹ שֶׁל הַרְחֹב הַחֲדָשׁ! וְגַם בְּנִינִים נִחְדָרִים מִסְבִּיב: "בְּקוֹר חוֹלִים הָאִסִּי-פִיטָאֵל" וּסְוִדְרִימוֹ שֶׁלָנוּ מִנְּגֵה, בְּצֵלָאֵל וְרַחֲבִיָה מֵאֲחֹזֵר וְעַל יַד רְחֹב "אֲבִינוּ מִלְּכֵנוּ" יֵשׁ גַּם רְחֹב אֲבִי הַשְּׂפָתָה חֲעֵבְרִית בְּאַרְצֵנוּ — עַד בּוֹאֵד אֶל הַמְּקוֹם שֶׁל "גֵּרֵג אֹפִיחָה"

שֶׁלָנוּ...

הָאֲמִינָה לִי, יֵא חֲבִיבִי, כִּי עֲשִׂיתִי אוֹנִי כְּאֲפִרְכָסַת הַהַקְשָׁבִתִי רַב קֶשֶׁב לְכָל דְּבִרֹד הַיּוֹצֵא מִפִּיךָ בְּשִׁעַת הַדְּרָשָׁה, וּבִשְׁחֻזְכֹּרֵת בְּנֵאוֹן צוֹדֵק עַל עֲשָׂרִים הַכְּבִישִׁים וְהַרְחֻבוֹת שֶׁכִּבֵּר נִגְמָדוֹ, הַשְּׂכֵתִי בְּלִבִּי: מִסְתַּמָּא מִבֵּין הָרֵאִים שֶׁלָנוּ כִּי יִרְוֶשָׁלַם אֵינְתָה אֶתֶת מְעָרִי, הַמְדִינָה שֶׁל שְׂמָנִים אוֹ מֵאָה אֶלְפָה נִפְשָׁה כִּי אִם עֵינֵי עוֹלָמִית, אֶתֶת הָעָרִים הַמְּעֻטּוֹת שֶׁתּוֹפְסוֹת מְקוֹם כ"כ גְּדוֹל בְּדַבְרֵי הַיָּמִים שֶׁל הָאֲנוּשִׁיּוֹת, פֶּעַם כִּתְבֵי הַמְּשׁוֹרֵד הַצְּרַפְתִּי וּוִיקְטוֹר הַחוּגֵ: יֵשׁ אֶתְוֹנָה, יֵשׁ רוּמָא, יֵשׁ פֶּרֶם! וְאֲנִי ר' עוֹמֹת שְׂאִינִי מְשׁוֹרֵד אוֹמֵר: יֵשׁ אֶתְוֹנָה, יֵשׁ רוּמָא וְיֵשׁ יִרְוֶשָׁלַם! יִרְוֶשָׁלַם הִיא אֶתֶת מִשְׁשֵׁ הַשְּׁפִיעוֹ עַל הָעוֹלָר וְעַל הָאֲנוּ-שִׁיּוֹת כִּלְהַ שֶׁשְּׂפִיעָה כ"כ גְּדוֹלָה וְחֻשׁוּבָה, וְלִפְנֵי-כֵן, צְרִיד שֶׁתְּהִיָה יִרְוֶשָׁלַם שֶׁלָנוּ, לֹא בְּלִכְד עִיר עֲתִיקוֹ, מוֹזִיאָם חִי וְחֲדִישִׁי, בְּמִגְדֵל דוּר, אֵלֶּא גַם עִיר חֲדָשָׁה וְאֶפִּילוֹ חֲדָשִׁי, בֵּן הַדִּישָׁה, עִיר נְעִימָה, עִיר יִשְׂמַצָּאוּ בֵּה הַתִּיִירִים וּבְאִירֹמוּעַד כָּל הַרְגְלֵי חַיִּיהֶם, עִיר שִׁיקוּיִים בֵּה הַפְּסוּק: דְּרַכִּיָה דְרַכִּי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ לֹא "נֹהֵ-שְׁלוֹם"...

חֲכָמֵינוּ ז"ל אֲמָרוּ דְּבִר יִפָה וְכִרָאִי שִׁירֶשֶׁם אוֹתוֹ לְפָנֵינוּ לְזַכְרוֹן בְּחַיִּיו: "הַמִּתְחִיל סְמִצּוֹה אוֹמְרִים לוֹ — גִּמְרֵה!" וְכִבוּדוֹ שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם הַגְּדוֹל וְלִפְנֵי מַלְכִים יִתִּיצֵב בּוֹדָאִי חוֹשֵׁב עַל מִטְתּוֹ בְּלִילֹת רַב מַחֲשָׁבוֹת כִּדִּי לְעִשׂוֹת אֶת יִרְוֶשָׁלַם תְּהִלָּה בְּאַרְצֵי, כְּמוֹ לוֹנְהַרְרָה אוֹ לְמַהפ"ח כְּתֵל-אֲבִיב, שֶׁתְּהִיָה נִקְיָה, שֶׁלֹּא יִסְבְּלוּ יוֹשְׁבֵיָהּ כָּל הַלֵּי זְכָל מְדוּהָ, שֶׁתְּהִיָה יִרְוֶשָׁלַם יִפָה וְנְעִימָה לְשַׁבַּת בֵּה זִתְמוּשְׁד אֶלֶּיָה אוֹרְחִים רַבִּים לֹא בְּעֲתִיקוֹתֶיהָ בְּלִכְד

אֵלֶּא גַם בְּטוֹב אוֹיְרָה — פַּחוֹת אֲבֵק וְיִוֹתֵר מִיִם, פַּחוֹת מַחְצֵבוֹת וּ"בְּאַרְוֹד" וְיִוֹתֵר כְּבִי-שִׁים, פַּחוֹת זְמַן לְגַמֵּר הַעֲבֹדָה וְיִוֹתֵר עֲבֵרִית וְעֲבֹדָה עֲבֵרִית בְּבִלְרִיָה, וְחֵלֶק הַכְּבִישׁ הַמְּצוּיִן שֶׁל "הַסּוֹלֵל-בּוֹנֵה" הֵלֵא יוֹכִיחַ! פַּחוֹת "בּוֹקֵרָא" וְיִוֹתֵר רְשִׁיּוֹנוֹת לְבִנְיָנִים וְרַחֲבוֹת לְ"הַסּוֹלֵל" וְלְכָל בּוֹנֵה, מִפְּנֵי דְרַכִּי שְׁלוֹם...

מִסּוֹפְקֵנִי אִם כְּבוֹדוֹ בְּקֶר פֶּעַם אֶת בֵּית-הַכְּרַם, וּמִסּוֹפְקֵנִי מֵאֵד אִם נִסָּה לְנִסֵּעַ בְּאוֹטוֹר מוֹבִיל הַגְּדוֹל שֶׁלָנוּ מִיַּד אַחַר אֲרוּחַת הַצַּעֲרִים עַל אֲבִנֵי הַדֶּרֶךְ הַמּוֹבִילָה מִמִּשְׁבֵּב-זְקֵנִים לְבֵית-הַכְּרַם, עֲצָתִי אֲמוֹנָה אִיפּוּאִי שִׁיִּסַּע בְּקִרְוֵב לְרוּחַ הַיּוֹם בְּמִכְוִינָתוֹ תְּלַבְּנָה וְהִיפָה בְּדֶרֶךְ הַזֶּה וְיִזְכֵּה לְקַפֵּי צֵת הַדֶּרֶךְ וְלִטְלִטְלֵת-גִּבְרֵי כְּרִבְעָה, וּמִכְּבִטְחָנִי כִּי מִיַּד אַחַד נִסִּיעָתוֹ זוֹ יִתֵּן צוֹ לְתַקֵּן אֶת הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, לֹא רַק בְּשִׁבִיל בֵּית-הַכְּרַם אֵלֶּא וּבִיחֻד בְּשִׁבִיל עֵינֵי זֶה כֶּרֶם...

אֲמַנָם, שִׁמְעֵנוּ מְצַדִּדִים שׁוֹנִים וּבִיחֻד מֵאֲחַב"י טַעֲנוֹת עַל כְּבוֹדוֹ, וְיִוֹדַע אֲנִי הַיִּטֵּב כִּי הוּא בֵּן "עוֹלָם הַזֶּה" וּבְכ"ז, אֲנִי מְבַטֵּיחָהוּ שִׁיְהִיָה בֵּן עוֹלָם הַבָּא — בְּדַבְרֵי הַיָּמִים שֶׁל בְּנֵי יִרְוֶשָׁלַם וְיִשְׂאָר שְׂמוֹ לְזַכְרוֹן עוֹלָם, לֹא בְּאוֹתִיוֹת שֶׁחֹדְרוֹת עַל מִצְבַּת אֲבִין שֶׁל רְחֹב, "אֲבִינוּ מִלְּכֵנוּ" אֵלֶּא בְּאוֹר-תִּיּוֹת שֶׁל זֶה בְּדַבְרֵי יָמֵי הַקְּרִמָּה שֶׁל אֲרִצְנוּ.

אֵה, לוֹ הִיִּיתִי אֲנִי תְּקִיָה בְּמִקְוֹמוֹת הַנְּכֹאֲהִים בִּירוּשָׁלַם וּבְעִיר-הַבִּיחָה הִיִּיתִי מִשְׁתַּרְלֵל לְחֻשִׁיג לוֹ תֵאֵר "סִיר", כִּיתֵר הַ"מֵאֵד-כַּעֲרִם" שֶׁלָנוּ בְּאַרְצֵי, וּמִחֲמַת שְׂאֲנִי נַחְפֹּז לְנִסִּיעָתִי גְּלִילָחָה אֲנִי מִסִּיִּים בְּבִרְכַת "רַבִּי": יְהִי רְצוֹן שִׁיְצַלִּיחַ כְּבוֹדוֹ בְּכָל דְּרַכִּי וְתִיפִים וְהַרְחִיבִים שִׁיעֶשֶׂת בְּצִיּוֹן אֲמֵן!

עֲזֵ-מוֹת

מבעד למסוה

(שטורים בהסתכליות)

וזהו פתשנו
הכתב, ששלחתי
בשבוע זה לראיס-
הבלדיה שלנו, רא-
גיב ביי אל נששיבי
לכבוד הנוכח רחוב
"אבינו מלכנו"
בעיה"ק ירושלם:

פעמים אחרות היה לי כבר הענג והכי-
בוד לפנות למעלתו במכתבים גלויים
(Candid Letters) על אודות מגורות-
המאמר שנקרא לוקס ועל דרכי ציון שלא
נגמרו בעירנו, ואולם עכשיו לכבוד יום-טוב
גדול שלו ושלנו, רוצה אני לקיים את הפסוק
הצדפתי:

Il faut rendre à César ce qui est
à César.

ז"א: תן לראניב את אשר לראניב.
ומהמת שלא זכה מעלתו לשמע את
הנאום שלי, שהכינותי ליום שלישי
זה, לא באשמתי חליקה אלא פשוט מפני
שהנציים מהר לברח עם כבודו יחד במכוניתו
אעפ"י שהדרך היא מצויטה להולכי רגל.
ע"כ הנני מוסר לו את הרשתי בכתב, כדרך
כל הגדולים שלנו.

מסתמא הכינות, ראיסו היקר, כי
כוונתי ידבר הפעם ע"א רחוב "אבינו
מלכנו" שתרגומו באנגלית הוא: "קינג ג'ורג'
פיפט אוויניו", כלומר: רחוב מלך ג'ורג'
החמשי.
וראשית חכמה עלי להודות לך מעומקא-
דלבא על כרטיס-ההזמנה ששלחת לי בעברית

יפה ומדויקה ולא חלילה ב"עבראני" זו
שאנו זוכים לראות על לוחות התחנות
והרחובות בעירנו, בדומה למשל בזכרון-
משה שכתוב שם בפרוש על הלוח אשר
ברחוב: "ת ח כ ה לשמנה עגלות", וכל
עוברי דרך החדשים והתמימים עומדים
ומחכים שעות שלמות לשמנה עגלות, כמו
שנאמר ואינם יודעים כי היתה כאן טעות
ה"בחור הועצער" ושצריך לקרא שם:
"ת ח נ ה לשמנה עגלות".

ובכל זאת, אשרי המהכה והמגיע גם
לחנוכה, הרחוב החדש, שזמנה היה כנראה
עוד לפני שנה או שנתים בערך, כי איד
אומר הפתגם האנגלי?
It is never too late.

כלומר: "אל עגלה מן אל-שייטאן..."
הגנה בעזרת אללה, זכינו סו"ס ביום
שלישי זה, יום שהוכתל בו כי-טוב, לחג
ברב פאר וחדר, גם זאת ה"ח כ ב י ש"
וגם את חג ה"ח כ ב ו ש" של ירושלם בחדש
כסלו, שחל בו גם חג החנוכה שלנו.

פתח שמואל ג' ואמר בלשון "מלכים
ה": הרחוב המפואר הזה ישאר לעולמים
אמצעי נוחות לתושבי ירושלם, והנחיות
הכי חשובה, לדעתי, היא זו — שאין אתה
מחויב עוד להפגש דוקא בכל יום ובכל שעה
ברחוב יפו עם כל חטם שאינו רצוי
לך, כמו לפנים ברחוב הרצל אשר בת"א.
הן זהו אסון ממש, גזרה מן השמים: רצונך
לנסע אל התחנה — לך לרחוב יפו; רוצה
אתה לנסע למחנה-יהודה או לבתי "אבר"
באסאל, והנה תוקפים אותך העגלונים
ברחוב יפו והוטפים אותם כמאביר-חבלה:
"לאפוק! אידענע אדוף?" ואם יש את

נפשך לטייל קצת בין מנהה למעריב על יד
שער-יפו ולהתכונן מרהוק אל תלפיות היפו
ושמעת מכל צד: "מי-שארע! מי-שארע!"
ומחויב הנך "ללכת מישורים", כלומר: למאד
שערים... ולא זאת אלא שאי-אפשר היה
להתעלם מבעלי-הרחובות, שהחליטו כלם לפתח
את הנויותיהם ברחוב יפו, כמו להכעיס
ובעל כרחק אתה עובר לפניהם ברחוב יפו
ונתבע — עד שקמת, ראים אפניי ופתחת
לנו את רחוב "אבינו מלכנו" שיהיה לאחד
צעוי-נוחיות לעולמים לכל בעלי החובות
שלנו.

והשנית: הרי למדו תנשאי ירושלם
להיות אקרוכטים ממש ולעשות קמיצות
משונות בלכתם בדרך ברחוב יפו או נשאר
הרחובות הצרים כמו בציריכס, לנגדל כרי
להנצל מן ה"טרומביליס" ולצאת במ-
מפנים ומאחור באמצע ה-
ומשער אני לנפשי:
מנחה למעריב, בשעה שא-
לטייל ברחוב יפו ומשחירים

כן ירגו — ע"י בתי התגלית
שיו לטייל בנעריהם ובקניניהם
מלכנו", יצעדו פסיעות דלת ע-
אנגל ויפצחו לענג-שבת את ה-
פיטאס" בין סדקי שניהם המ-
בלשונם את הכליפות ישר
כחץ, מקלעת 42. וכבר שא-
העולים החדשים בתמחון רכ-
יורקים איש בפני רעהו כי
רגלי נחלת-שבעה וכית-י-
בודאי לדרך ישחה שאין
ולמדרכות שאין להם רבה
ושאינו משמשותי דרך לוי תלך